
**ASIAKASMAKSUJEN ALENTAMINEN
JA PERIMÄTTÄ JÄTTÄMINEN
KANTA-HÄMEEN
HYVINVOINTIALUEELLA 01.01.2024
ALKAEN**

KANTA-HÄMEEN HYVINVOINTIALUE

Aluehallitus 22.1.2024

Sisällysluettelo

1	Yleistä asiakasmaksujen alentamisesta ja perimättä jättämisestä	1
1.1	Laskun eräpäivän siirto, maksuaika ja muutoksenhaku	2
1.2	Asiakasmaksun alentamisen tai perimättä jättämisen hakeminen	2
2	Asiakasmaksun alentamisen ja perimättä jättämisen piiriin kuuluvat palvelut	3
2.1	Sosiaalihuollon maksut.....	3
2.2	Terveystieteiden tutkimuskeskuksen pitkäaikainen laitoshoidon (maksukykyyn mukaan määrätty maksu)	4
3	Maksun alentamisen ja perimättä jättämisen perusteet	5
3.1	Maksunalennuslaskelmassa huomioitavat tulot	5
3.2	Kuukausittainen käyttövara tai perusosa	5
3.3	Menojen huomioiminen asiakasmaksualennusta tai perimättä jättämistä määritettäessä.....	6
3.3.1	Menojen huomioiminen palvelumuodon mukaan	6
3.3.2	Maksunalennuslaskelmassa yleisesti huomioitavat menot.....	7
3.4	Varallisuus	10
4	Päätös ja muutoksenhaku	10

1 Yleistä asiakasmaksujen alentamisesta ja perimättä jättämisestä

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuja sääntelevät laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (734/1992, jäljempänä asiakasmaksulaki) ja sitä täydentävä asetus sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (912/1992, jäljempänä asiakasmaksuasetus).

Asiakasmaksulain mukaan sosiaalihuollon palveluista määrätty maksu ja terveydenhuollon palveluista henkilön maksukyvyn mukaan määrätty maksu on jätettävä perimättä tai sitä on alennettava siltä osin kuin maksun periminen vaarantaa henkilön tai perheen toimeentulon edellytyksiä tai henkilön lakisääteisen elatusvelvollisuuden toteuttamista. Maksuja voidaan alentaa tai jättää perimättä myös, jos siihen on syytä huollolliset näkökohdat huomioon ottaen. Maksun alentaminen tai maksun perimättä jättäminen on ensisijaista toimeentulotukeen nähden.

Kanta-Hämeen hyvinvointialueella asiakasmaksun alentamista tai perimättä jättämistä sovelletaan sosiaalihuollon maksuihin ja terveydenhuollon maksukyvyn mukaan määräytyneisiin maksuihin. Terveydenhuollon tasasuuruisiin maksuihin kuten lääkärikäyntimaksuihin tai lyhytaikaisen laitoshoidon maksuihin (osastohoito) ei myönnetä alennusta tai perimättä jättämistä.

Asiakkaalle on annettava tieto siitä, mitä laissa säädetään maksun alentamisesta ja perimättä jättämisestä. Tieto on annettava ennen ensimmäistä palvelutapahtumaa tai sen yhteydessä. Jos tiedon antaminen ei ole mahdollista ennen palvelutapahtumaa tai sen yhteydessä, sen voi antaa myöhemmin, kuitenkin viimeistään maksua perittäessä. Tieto on annettava siten, että asiakas riittävästi ymmärtää sen sisällön. Tietoa annettaessa asiakkaalle on annettava sen tahon nimi ja yhteystiedot, jolta asiakas voi tarvittaessa pyytää lisätietoja.

Useat terveydenhuollon tasamaksut kerryttävät vuotuista terveydenhuollon maksukattoa (762,00 euroa vuonna 2024) ja osa asiakasryhmistä on myös vapautettu maksuista. Maksukaton täyttymisen jälkeen terveydenhuollon palvelut ovat asiakkaalle pääsääntöisesti maksuttomia, lukuun ottamatta lyhytaikaista laitoshoidoa, josta asiakas maksaa alennetun vuorokausimaksun, ns. ylläpitomaksun.

Laissa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä (569/2009) säädetään palvelusetelin arvon korottamisesta, jos asiakkaan tai hänen perheensä toimeentulo tai asiakkaan lakisääteinen elatusvelvollisuus muutoin vaarantuu, taikka se on tarpeen muut huollolliset näkökohdat huomioon ottaen.

Asiakkaan tulee hakea mahdolliset ensisijaiset etuudet (Kelan hoitotuki, asumistuki, takuueläke) ennen maksunalennushakemuksen tekemistä tai viimeistään maksunalennusprosessin yhteydessä. Asiakasmaksun alentaminen tai perimättä jättäminen perustuu yksilölliseen tilannearvioon.

Mikäli asiakkaalla on tilapäisiä maksuvaikeuksia, voi laskuille hakea maksuaikaa tai maksujärjestelyjä.

1.1 Laskun eräpäivän siirto, maksuaika ja muutoksenhaku

Mikäli asiakkaalla on tilapäisiä maksuvaikeuksia esimerkiksi yksittäisen laskun maksamisessa, hän voi pyytää eräpäivän siirtoa tai laskun maksamista erissä ilman hänelle aiheutuvia lisäkustannuksia. Tämä koskee myös terveydenhuollon tasasuuruisia asiakasmaksuja, joihin ei myönnetä asiakasmaksun alentamista tai perimättä jättämistä.

Maksulle voidaan myöntää maksuaikaa korkeintaan 90 vrk. Maksuaikaa tulee pyytää ennen laskun eräpäivää. Eräpäivän jälkeen saapuneita maksuaikapyyntöjä ei pääsääntöisesti enää myönnetä. Jos laskua ei ole maksettu eräpäivään mennessä, saa asiakas maksumuistutuksen perintätoimistolta. Kanta-Hämeen hyvinvointialueen perintää hoitaa Revire Oy.

Laskun eräpäivän siirtoa koskevissa ja muissa laskun maksun tilaa koskevissa tiedusteluissa tulee ensisijaisesti olla yhteydessä Sarastian asiakaspalveluun:

- puhelimitse: 020 6399 400 (ma-pe klo 8–14)
- tai sähköisen asioinnin kautta <https://sarastia.fi>

Jos asiakas on tyytymätön laskuun, joka koskee terveydenhuollon tasasuuruista asiakasmaksua, hän voi tehdä oikaisuvaatimuksen laskussa olevien oikaisuvaatimusohjeiden mukaisesti. Jos vastaanotetussa laskussa on selkeä virhe, laskun korjaamiseksi otetaan yhteyttä siihen toimipisteeseen, jonka käyntiä tai palvelua lasku koskee. Yhteystiedot löytyvät laskulta.

Jos asiakas on saanut tulosidonnaisen asiakasmaksupäätöksen ja havainnut siinä virheen, virheen korjaamiseksi otetaan yhteyttä siihen päätöksentekijään tai yksikköön, jossa päätös on tehty. Yhteystiedot löytyvät päätökseltä. Asiakasmaksupäätöksestä voi tehdä myös oikaisuvaatimuksen päätöksessä olevien oikaisuvaatimusohjeiden mukaisesti.

1.2 Asiakasmaksun alentamisen tai perimättä jättämisen hakeminen

Asiakasmaksun alentamista tai perimättä jättämistä haetaan hakemuslomakkeella tai vapaamuotoisella hakemuksella. Hakemuksen voi toimittaa asiakas, edunvalvoja, edunvalvontavaltuutettu tai muu asiakkaan valtuuttama edustaja. Päätös lähetetään asiakkaalle, hänen lailliselle edustajalleen tai valtakirjalla asiaa hoitamaan valtuutetulle henkilölle. Hakemuksessa tulee ilmoittaa menot, joihin hakija vetoaa maksunalennusta tai perimättä jättämistä hakiessaan.

Jos hakemus on puutteellinen esimerkiksi liitteiden osalta, asiakkaalle tai hänen asianhoitajalleen lähetetään lisäselvityspyyntö. Lisäselvityspyyntö sisältää tiedot mitä liitteitä hakemuksen käsittelyyn tarvitaan. Lisäselvitysten toimittamiselle annetaan määräaika. Hakemukseen voidaan tehdä kielteinen päätös, jos pyydettyjä lisäselvityksiä ei ole toimitettu annettuun määräaikaan mennessä. Hakemus toimitetaan Kanta-Hämeen hyvinvointialueen kirjaamoon. Sen voi toimittaa joko

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen internet-sivuilta löytyvän linkin (<http://omahame.fi/asiaksmaksut>) kautta, tai postitse kirjaamoon osoitteeseen:

Sibeliuksenkatu 2, 13100 HÄMEENLINNA

Maksunalennus - tai perimättäjättämisenhakemus käsitellään pääsääntöisesti sen kuukauden alusta, jolloin hakemus on saapunut.

2 Asiaksmaksun alentamisen ja perimättä jättämisen piiriin kuuluvat palvelut

2.1 Sosiaalihuollon maksut

Sosiaalihuollon kaikkiin asiakasmaksuihin voi hakea maksunalennusta ja perimättä jättämistä. Alennus tai perimättä jättäminen voidaan myöntää esimerkiksi seuraavien palveluiden maksuihin:

- kotihoito
- yhteisöllinen asuminen
- pitkäaikainen ympärivuorokautinen palveluasuminen
- pitkäaikainen laitoshoido
- kuljetuspalvelun omavastuuosuudet
- ateriamaksut

Maksualennusta tai perimättä jättäminen myönnetään tukipalvelumaksuista kuten ateriamaksuista vasta sen jälkeen, kun muut säännölliset maksut (esim. säännöllinen kotihoito, tilapäisen kotihoidon / kotisairaanhoidon maksut, lyhytaikaishoito) eivät ole enää alennettavissa.

Hakemuksesta on käytävä ilmi, mihin maksuihin alennusta haetaan, mistä alkaen ja millä perusteilla.

Mikäli asiakasmaksu on määritetty puolisoien yhteenlaskettujen tulojen perusteella, tulee maksunalennushakemuksen yhteydessä toimittaa selvitykset myös puolison tuloista.

Maksunalennuslaskelmassa huomioitavat tulot ovat luvussa 3.1.

Maksunalennushakemukseen ilmoitetaan säännölliset kuukausittaiset välttämättömät menot. Kotona asuvan asiakkaan osalta huomioidaan perusosa myös mahdollisen puolison ja kotona asuvien lasten osalta.

Pitkäaikaisessa ympärivuorokautisessa palveluasumisessa asuvan osalta ilmoitetaan palveluasumisen menot. Maksunalennuslaskelmassa voidaan hyväksyä yllättäviä menoja, kuten silmä lääkärikäynti.

Menoista annetaan selvitys toimittamalla hakemuksen liitteenä tiliotteet kaikilta tileiltä (myös käyttö-, säästö- ja edunvalvontatilit) hakemiskuukautta edeltävän kolmen kuukauden ajalta.

Päätös asiakasmaksun alentamisesta tai maksun perimättä jättämisestä perustuu kokonaistaloudellisen tilanteen arviointiin. Arvioinnin perusteeksi laaditaan laskelma, joka perustuu nettotuloihin ja välttämättömiksi katsottuihin menoihin. Laskelmassa huomioidaan kaikki nettotulot sekä käytettävissä oleva varallisuus. Arvioinnin yhteydessä huomioidaan palvelumuoto ja mitä palveluja asiakasmaksu sisältää. Palvelun sisältö vaikuttaa siihen, mitä kustannuksia jää asiakkaan maksettavaksi.

Kuolleen henkilön osalta ei käsitellä maksunalennushakemusta. Kuolinpesän osalta tulee toimittaa kopio perukirjasta, jonka perusteella käsitellään mahdollinen laskujen perimättä jättäminen.

2.2 Terveystuonon pitkäaikainen laitoshoido (maksukyvyon mukaan määrätty maksu)

Pitkäaikaisen laitoshoidon asiakasmaksu sisältää ympärivuorokautisen hoidon, ateriat ja lääkkeet.

Maksunalennuslaskelmassa huomioidaan potilaalle vähimmäiskäyttövara (vuonna 2024 122 € kuukaudessa). Pitkäaikaisen laitoshoidon potilas maksaa käyttövarallaan matkustuskustannukset, vaatteet, puhelimesta aiheutuvat kulut ja muut mahdolliset kulut, jotka eivät sisälly palveluun. Tällaisia kuluja voivat olla esimerkiksi terveydentuononmenot, silmälasit, parturi-kampaamomaksut, fysioterapian ja jalkahoidon kulut ja lehtien tilausmaksut.

Mikäli asiakasmaksu on määritetty puolisonen yhteenlaskettujen tulojen perusteella, tulee maksunalennushakemuksen yhteydessä toimittaa selvitykset myös puolison tuloista.

Maksunalennuslaskelmassa huomioitavat tulot ovat luvussa 3.1. ja varallisuuden huomioiminen luvussa 3.4.

Maksunalennushakemuksessa ilmoitetaan asiakkaan säännölliset kuukausittaiset välttämättömät menot. Hakemuksen liitteenä tulee toimittaa tiliotteet kaikilta tileiltä (myös käyttö-, säästö- ja edunvalvontatilit) hakemiskuukautta edeltävän kolmen kuukauden ajalta. Jos perheessä on alaikäisiä lapsia, joiden kanssa hakija on asunut ennen pitkäaikaiseen laitoshoidon siirtymistä, huomioidaan perhetilanne maksunalennusta harkittaessa.

Maksunalennuslaskelmassa muut menot huomioidaan soveltuvin osin luvun 3.3. mukaisesti.

Tarvittaessa asiakkaalle tai hänen asianhoitajalleen lähetetään lisäselvityspyyntö, jos hakemus on puutteellinen. Lisäselvityspyyntö sisältää tiedot, mitä tietoja tai liitteitä hakemuksen käsittelyyn tarvitaan. Lisäselvitysten toimittamiselle annetaan määräaika. Mikäli pyydettyjä lisäselvityksiä ei toimiteta määräaikaan mennessä, hakemukseen tehdään päätös. Puuttuvat tiedot voivat johtaa kielteiseen päätökseen.

Päätös asiakasmaksun alentamisesta tai perimättä jättämisestä perustuu kokonaistaloudellisen tilanteen arviointiin. Arvioinnin perusteeksi laaditaan laskelma, joka perustuu nettotuloihin ja välttämättömiksi katsottuihin menoihin. Laskelmassa huomioidaan kaikki nettotulot sekä käytettävissä oleva varallisuus.

Kuolleen henkilön osalta ei käsitellä maksunalennuslennushakemusta. Kuolinpesän osalta tulee toimittaa kopio perukirjasta, jonka perusteella käsitellään mahdollinen laskujen perimättä jättäminen.

3 Maksun alentamisen ja perimättä jättämisen perusteet

3.1 Maksunalennuslaskelmassa huomioitavat tulot

Tuloina huomioidaan kaikki nettotulot, esimerkiksi eläkkeet, etuudet, korko- ja osinkotulot, vuokratulot vähennettynä tulonhankkimismenoilla, palkkatulot, sv-päiväraha ja laskennallinen metsätulo. Tuloina huomioidaan myös sellaiset tulot, joita ei ole huomioitu asiakasmaksua määritettäessä.

Taloudellisen tilanteen arvioinnissa huomioidaan myös käytettävissä oleva tai nopeasti realisoitava varallisuus. Maksunalennushakemukseen tulee liittää viimeisin verotuspäätös. Varallisuuden huomioiminen on luvussa 3.4.

Osa asiakasmaksuista perustuu nettotuloihin ja osa bruttotuloihin. Asiakasmaksulaissa on määritelty, mitä tuloja huomioidaan asiakasmaksua määritettäessä. Kaikki nettotulot ja käytettävissä oleva varallisuus huomioidaan taloudellisen tilanteen arvioinnissa, riippumatta siitä, onko asiakasmaksu määrätty netto- vai bruttotulojen perusteella. Esimerkiksi säännöllisen kotihoidon asiakasmaksu perustuu bruttotuloihin eikä asumistukea huomioida tulona maksua määritettäessä. Mikäli asiakasmaksuun haetaan alennusta tai vapautusta, huomioidaan kaikki nettotulot, myös asumistuki.

3.2 Kuukausittainen käyttövara tai perusosa

Käyttövara tai perusosa on tarkoitettu asiakkaan henkilökohtaisten menojen kattamiseen. Käyttövara tai perusosa huomioidaan asiakkaan palvelu- ja asumismuodon mukaisesti joko asiakasmaksulain mukaisena käyttövarana (vähimmäiskäyttövara) tai toimeentulotuen perusosaan perustuen.

Käyttövaralla/perusosalla on tarkoitus kattaa jokapäiväisen elämän välttämättömät menot, esimerkiksi ruoka- ja vaatekulut, hygieniamenot, sanomalehtikustannukset, puhelimen ja tietoliikenteen käyttö, harrastuskustannukset, paikallisliikenteen kulut sekä vähäiset terveydenhuolto- ja lääkemenot (ml. itsehoitolääkkeet).

3.3 Menojen huomioiminen asiakasmaksualennusta tai perimättä jättämistä määritettäessä

3.3.1 Menojen huomioiminen palvelumuodon mukaan

Kotona asuva asiakas

Kotona asuvan asiakkaan menona huomioidaan Kelan perustoimeentulotuen suuruinen perusosa perheeseen mukaisesti (esimerkiksi yksinasuvan perusosa on 587,71 €/kk 1.1.2024 alkaen). Mikäli asiakas asuu yhteistaloudessa avio- tai avoliitossa ja/tai perheessä asuu alaikäisiä lapsia, huomioidaan kullekin oma toimeentulotuen perusosa Kelan vuosittain määrittelemien summien mukaisesti. Mahdollinen lasten vuoroasuminen vanhempien luona huomioidaan perusosassa. (<https://www.kela.fi/toimeentulotuki-perusosan-maara>)

Jos kotihoidon asiakkaalla on kotiin kuljetettu ateriapalvelu (1krt/vrk), perusosan ravinto- osuudesta vähennetään 1/3 suuruinen osuus ja huomioidaan ateriapalvelun kustannus menona (esimerkiksi yksin asuvan perusosana huomioidaan 487,81 euroa).

Vammaispalvelulain tai kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain mukaisena asiakasmaksuna voidaan periä maksu ylläpidosta kuten aterioista. Vammaispalvelulain nojalla myönnetty kuljetuspalvelu on myös asiakasmaksu. Perittäviin asiakasmaksuihin voi hakea maksualennusta tai perimättä jättämistä.

Esimerkkejä huomioitavista menoista on luvussa 3.3.2.

Yhteisöllisessä asumisessa asuva asiakas ja lyhytaikaisessa ympärivuorokautisessa palveluasumisessa oleva asiakas

Yhteisöllisessä asumisessa asuvan asiakkaan perusosana huomioidaan yksinasuvan perusosa vähennettynä ravinto-osuudella, mikäli asiakkaan palveluun sisältyy ateriovuorokausi/ateriat (yksin asuvan perusosana huomioidaan 299,70 €/kk 1.1.2024 alkaen). Ateriamenot huomioidaan maksualennuslaskelmassa erikseen.

Mikäli asiakas aterioi yhteisöllisessä asumisessa krt/vrk, perusosan ravinto-osuudesta vähennetään 1/3 suuruinen osuus ja huomioidaan ateriapalvelun kustannus menona (esimerkiksi yksin asuvan perusosana huomioidaan 487,81 euroa).

Jos asiakas on lyhytaikaisessa ympärivuorokautisessa palveluasumisessa kalenterikuukautena, jolle maksunalennuslaskelma tehdään, huomioidaan perusosa vähennettynä ravinto-osuudella (yksin asuvan perusosa on tällöin 299,70 €/kk).

Esimerkkejä huomioitavista menoista on luvussa 3.3.2.

Vammaispalvelulain tai kehitysvammalain nojalla järjestetyssä palveluasumisessa asiakkaalta perittäviin ylläpitomaksuihin, kuten ateriamaksuun, voi hakea maksunalennusta.

Pitkäaikainen ympärivuorokautinen palveluasuminen, pitkäaikainen perhehoito ja pitkäaikainen laitospalvelu

Pitkäaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen, pitkäaikaisen perhehoidon ja pitkäaikaisen laitospalvelun asiakas maksaa käyttövarallaan matkustuskustannukset, vaatteet, puhelimesta aiheutuvat kulut ja muut mahdolliset kulut, jotka eivät sisälly palveluun. Tällaisia kuluja voivat olla esimerkiksi terveydenhuoltomenot, silmälasit, hygieniamenot, parturi- kampaamomaksut, fysioterapian ja jalkahoidon kulut tai lehtien tilausmaksut.

Käyttövara pitkäaikaisessa ympärivuorokautisessa palveluasumisessa ja pitkäaikaisessa perhehoidossa on vuonna 2024 182 € kuukaudessa, pitkäaikaisessa laitospalvelussa 122 € kuukaudessa.

Vammaispalvelulain tai kehitysvammalain nojalla järjestetyssä palveluasumisessa asiakkaalta perittäviin ylläpitomaksuihin, kuten ateriamaksuun, voi hakea maksunalennusta.

Esimerkkejä huomioitavista menoista on luvussa 3.3.2.

3.3.2 Maksunalennuslaskelmassa yleisesti huomioitavat menot

Sosiaalipalveluissa tehdään myös useita kuukausia kestäviä maksunalennuspäätöksiä. Sen vuoksi maksunalennuslaskelmassa kaikki menot huomioidaan kalenterikuukaudelle laskettuina. Asiakaskohtaisella harkinnalla voidaan maksunalennuslaskelma tehdä lyhytaikaisesti kalenterikuukaudelle todellisten laskujen mukaisesti (laskut huomioidaan eräpäivän mukaisesti), mikäli asiakkaalla on maksuvaikeuksia samalle kuukaudelle kasaantuvien menojen vuoksi.

Maksunalennuslaskelmassa huomioidaan pääsääntöisesti seuraavia menoja:

- Kotona tai palvelutalossa asuvan asiakkaan välttämättömät asumiskustannukset (vuokra-asunnon vuokra tai omistusasunnon hoitovastike, asumisoikeusasunnon käyttövastike, vesi, sähkö, koti-irtaimiston vakuutus tai muu pakollinen kotivakuutus välttämättömiltä osin, omakotitalossa lisäksi kiinteistövero, tonttivuokra sekä lämmitys- ja jätehuoltokulut).

- Kotona asuvan asiakkaan asumiskustannukset huomioidaan todellisten kulujen mukaan enintään 12 kuukautta, jonka jälkeen asumismenot huomioidaan Kelan määrittelemien kuntakohtaisten kohtuullisena pidettävien enimmäismenojen mukaisesti, jos ei ole esitetty hyväksyttäviä perusteita todellisten menojen huomioimiselle.
- Pitkäaikaisessa tehostetussa palveluasumisessa ja pitkäaikaisessa perhehoidossa olevan asiakkaan asumiskuluina huomioidaan asiakasmaksua määrättäessä huomioidut asumiskulut. Lisäksi huomioidaan mahdollinen kotivakuutus. Pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen, pitkäaikaisen perhehoidon ja pitkäaikaisen laitospalvelun/-hoidon asiakasmaksussa huomioidaan asiakasmaksulain mukaisesti aikaisemman asunnon kustannukset asumismuodon mukaisen määräjän.
- Edunvalvonnan palkkio (enintään 520 euroa/vuodessa) sekä Digi- ja väestötietoviraston tilintarkastusmaksu. Edunvalvonnan palkkio huomioidaan kotihoidon, pitkäaikaisen perhehoidon, pitkäaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen ja pitkäaikaisen laitoshoidon/-palvelun asiakasmaksua määritettäessä.
- Kela-korvattavien lääkkeiden, kliinisten ravintovalmisteiden ja perusvoiteiden kustannukset enintään Kelan vuosittaisen lääkekaton suuruisena. Pitkäaikaisessa ympärivuorokautisessa palveluasumisessa ja pitkäaikaisessa perhehoidossa lääkekulut on ilmoitettu asiakasmaksun määrittämistä varten. Mikäli lääkekulut ovat muuttuneet, tarkistetaan asiakasmaksua. Tiedot lääkekuluista toimitetaan hakemuskuukautta edeltäviltä kuudelta (6) kuukaudelta. Jos maksunalennushakemus käsitellään asiakasmaksun muutoksena, laitetaan siitä tieto asiakasmaksupäätökseen.

Haettaessa maksunalennusta kotihoidon tai tukipalvelujen asiakasmaksuun, tulee hakemukseen liittää selvitys lääkekuluista kuudelta (6) edeltävältä kuukaudelta tai tieto maksukatonta täyttymisestä. Poikkeustilanteissa voidaan hyväksyä sairausvakuutuslain mukaista vuosiomavastuuta suuremmat lääkekustannukset, jos asiakkaalle tulee esimerkiksi kertaluontoinen suuri lääkekustannus, joka vaarantaa toimeentulon eikä maksusuunnitelmaa voida hyödyntää.

- Terveystieteiden ammattihenkilön määräämien lääkkeiden, kliinisten ravintovalmisteiden ja perusvoiteiden kustannukset, joista ei saa Kela-korvausta. Hakemuksen liitteenä tulee toimittaa selvitys lääkekuluista kuudelta (6) edelliseltä kuukaudelta.
- Pitkäaikaisessa ympärivuorokautisessa palveluasumisessa ja pitkäaikaisessa perhehoidossa lääkekulut on ilmoitettu asiakasmaksun määrittämistä varten. Mikäli lääkekulut ovat muuttuneet, tarkistetaan asiakasmaksua. Tiedot lääkekuluista toimitetaan hakemuskuukautta edeltäviltä kuudelta (6) kuukaudelta. Jos maksunalennushakemus käsitellään asiakasmaksun muutoksena, laitetaan siitä tieto asiakasmaksupäätökseen.
- Terveystieteiden menot julkisen terveystieteiden kustannusten mukaisesti. Yksityislääkärin kustannukset huomioidaan harkinnan mukaan, jos julkista palvelua ei ole saatavissa (esimerkiksi silmälääkäri).

- Terveydenhuollon ammattihenkilön arvioimat asiakkaan terveyden ja hoidon kannalta välttämättömät muut terveydenhuollon kulut
- Sosiaalihuoltolain tai vammaispalvelulain mukaisen kuljetuspalvelun omavastuuosuudet (omavastuuosuus on asiakasmaksu, johon voi hakea maksualennusta)
- Asunto- ja opintolainan korot
- Suoritettava elatusapu
- Ulosottoviranomaisen määrittelemä kuukausierä
- Velkajärjestelyn maksusuunnitelman mukainen kuukausierä, jos asiakkaalla käräjäoikeuden velkajärjestelypäätös

Esimerkkejä menoista, joita ei huomioida laskelmassa:

- Omistusasunnon rahoitusvastike, asumisoikeusasunnon asumisoikeusmaksu ja vakuus
- Asunnon remonttikulut, muut omaisuuden ylläpitokulut
- Muussa kuin vakituksessa asuinkäytössä olevasta kiinteistöstä aiheutuvat kulut
- Asunto- ja opintolainan lyhennykset
- Fysioterapia yksityisen palveluntuottajan tuottamana (vain erityistapauksissa voidaan huomioida menona maksualennuslaskelmassa)
- Apteekin itsehoitovalmisteet
- Yksityisen terveydenhuollon menot (yksityislääkärin kustannukset huomioidaan harkinnan mukaan, jos julkista palvelua ei ole saatavissa, esimerkiksi silmälääkäri)
- Kulutus- ja joustoluotot
- Käyttövaralla katettavat menot
- Vakuutusmaksut (ainoastaan kotivakuutus huomioidaan välittämättömiltä osin)

3.4 Varallisuus

Asiakasmaksun alentamisen tai perimättä jättämisen arvioinnin yhteydessä varallisuus huomioidaan, koska tarkoituksena on arvioida, vaarantaako asiakasmaksu toimeentuloa tai elatusvelvollisuutta. Asiakasmaksua ei alenneta eikä maksua jätetä perimättä, mikäli asiakkaalla on varallisuutta 4000 euroa. Mikäli asiakkaalla on puoliso, varallisuutta voi olla

yhteensä 6000 euroa. Varallisuutena huomioidaan tileillä olevat varat sekä helposti realisoitava varallisuus (esim. rahasto-osuudet, osakkeet, säästövakuutukset). Kiinteän omaisuuden realisointia ei edellytetä eikä niihin liittyviä menoja huomioida laskelmassa. Käytössä olevat talletukset ja muut nopeasti käytettävissä olevat varat tulee käyttää ennen kuin maksunalennusta voidaan myöntää.

4 Päätös ja muutoksenhaku

Asiakasmaksun alentamisesta tai perimättä jättämisestä päättävät hyvinvointialueen delegointisäännöissä määritellyt viranhaltijat.

Asiakkaalle ja hänen edunvalvojalleen tai valtakirjalla valtuutetulle asianhoitajalleen toimitetaan kirjallinen päätös asiakasmaksun alentamista tai perimättä jättämistä koskevassa asiassa. Päätökseen liitetään muutoksenhakuohjeistus.

Maksualennus- tai vapautus voidaan pääsääntöisesti myöntää hakemiskuukauden alusta alkaen. Toistaiseksi myönnetylle palvelulle maksualennus tai -vapautus voidaan myöntää enintään 24 kuukaudeksi.

Mikäli maksualennuspäätös on tehty usealla kuukaudella ja kokonaistaloudellinen tilanne muuttuu päätöksen voimassaoloaikana (esimerkiksi myönnetään uusi etuus tai eläke tai tulot muuttuvat muuten kuin indeksikorotusten osalta tai menot muuttuvat olennaisesti), tulee asiasta ilmoittaa siihen yksikköön, jossa päätös on tehty. Virheellisiin tietoihin perustunut asiakasmaksupäätös voidaan asiakasmaksulain 10 j §:n mukaan oikaista takautuvasti vuoden ajalta.

Sovellettavat säädökset:

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 734/1992

Asetus sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 912/1992